

SZERKESZTŐSÉG

hova
a lapba szánt kéziratok
küldendők

Székelyudvarhely,
ev. ref. papi lakás.

Előfizetési pénzek,
reklamációk

Becsek Dániel Fia
könyvnyomdájába inté-
zendők: Sz.-udvarhely
Árpád-utca 3.

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

FŐSZERKESZTŐ:
NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill

Nők, az egyházi életben.

II.

Előbbi cikkünkben azt igyekeztünk kimutatni, hogy a női kántorság szépen összefér a keresztyén vallás szellemével és egyházi rendtartásunkkal. Ha a nők alkalmazhatók a tanítói tisztre — minthogy sikerrel alkalmazzuk is — miért ne lehetnének alkalmazhatók a kántori tisztségre is, ha arra képesítve vannak? Ugy a nőtanítóság, mint a női kántorság *hivatalos állást* kölcsönöz a nőnek. Mihelyt t. i. elfoglalt egy állást, rendes hivatalnokává válik az egyháznak, éppen úgy, mint a pap, vagy a tanító. Ez időszerint, a mi egyházunk nincs úgy kifejlődve és berendezve, hogy más hivatalos állást is adhatnánk a nőknek. De, ha az őskeresztyén egyházi életre visszapillantunk, azt látjuk, hogy abban olyan félhivatalos jellege volt a *diakonissa rendnek* is.

Kik voltak a diakonissák? Azok a kegyes, buzgó nők, akik egész életüket a keresztyén vallás terjesztésére, s még inkább a vallás szelleméből folyó szeretetmunkának a gyakorlásra szentelték. Oktatták a ker. egyházba áttérni akaró nőket; segédkeztek ezeknek a megkeresztelésénél. Meglátogatták a szenvedőket, gyógyították a betegeteket. (Lásd: Rom. XVI. 6; I. Tim. III. 11—13; Titus. II. 3—5.) S vajjon ma mindezekre nem volna szükségünk? Bizony, nagy szükségünk volna, hiszen már megesett, hogy református család nem kapott házához betegapolót. Apáczával kellett a betegápolást végeztetni. Csak mozduljon meg a református egyház is és szervezzen diakonissa képző intézetet, mint a külföldi protestáns egyházakban van. Ezáltal kenyeret ad a magyar

nőknek, kiszorítsa a beözönlött s még nyelvünket sem bíró apácza hadat. Másfelől pedig terjeszti a tiszta evangéliumot, erősíti egyházunkat. Több egyházközségünkben igyekeznek is már életre szólítani ezen hasznos őskeresztyén intézményt.

Addig is azonban, míg a nők hivatalos szolgálata az egyházban megvalósulna: fel kell karolnunk és igénybe kell vennünk a nők hivatásból eredő szolgálat tételeit. A nő már természeténél, kedélyénél fogva vallásosságra hajlandó, inkább mint a férfi. Láthatjuk, hogy a templomot is a nők inkább látogatják, mint a férfiak. Nem akarjuk ezt a körülményt a férfiak vallástalanságára jegyezni, csak kiemeljük a férfi és a női természet eltérő voltát.

Tehát Istentől megáldott vallásos természetüknel fogva, igen nagy szolgálatot tehetnek a nők a vallásos élet megerősítésében a *családi és társadalmi* életben. Természetes, hogy mindennek előfeltétele a nevelés és pedig a tiszta, protestáns nőnevelés. Csak ezen az alapon állva, csepegtethet az édes anya élőhitet, istenfélelmet gyermekeinek lelkébe. Csak erről az alapról kiindulva munkálkodhatik sikerrel az egyházi életben. S mi legyen itt a nők munkája? *A szeretet munkájának gyakorlása a szegényekkel szemben.* Városon ezt a munkát a nőegyletek végzik, de a szeretet munkálkodhatik falun is. Ott is vannak szegények és árvák. Székelyudvarhelyi egyházunkban igen szép munkát végeznek most a nők az egyházi estélyek rendezésével. Minden estélyt 2—3 nő rendez. Gondoskodik a szereplő személyekről. Így aztán mindenik estély, változatosabb, élénkebb. E téren mindenütt áldásos munka vár a nőkre. Említsem-e egy egy jótékony mulatságnak, estélynek a rendezését, hol ismét igen szép fel-

adat vár a nőkre, hogy buzgóságukkal, szeretetükkel építsék az anya szentegyházat.

Ime, igen röviden, ezekben körvonalaztuk a nők munkáját az egyházi életben. Vajha a hivatásból eredő kötelességeknek minél nagyobb, minél jótékonyabb eredménye lenne egyházi életünkben.

Vajda Ferencz.

Az első gyümölcs.*

— Nyílt levél a szerkesztőhöz. —

Nagytiszteletű Szerkesztő Ur! Engedtesse meg nekem, hogy midőn egyházközségünk részére a közkedveltségnek örvendő »Vasárnapot« megrendelem, ezt, mint örvendetes tény és haladást jelezhessem egyházunk erkölcsi életében.

Azt hiszem Nagytiszteleted, mint volt kolozs-kalotai pap, bir némi tájékozással az itteni állapotokról, tehát felesleges munkát végeznék azok kifejtésével. Tudvalevő dolog, hogy a baptizmus az alig 3—400 lelket számláló damosi egyházközségben hódított a leghamarább, s a legnagyobb tért. Ismeretes dolog, hogy egyházközségünknek ugy erkölcsi, mint anyagi létele mily gyarló volt s mennyire alantas fokon állott, csak a közel

*Kiadtuk ez érdekes kis levelet annak fölmutatására, hogy mennyi utja és módja van az egyházépítésnek és a »Vasárnap« terjesztésének. Írója a helyes utat találta meg. Csak haladjon tovább is ezen az uton. Damosi atyánkfiai pedig kövessék buzgón, mert akkor az első gyümölcs után, meglesz a többi is. (Szerk.)

TÁRCZA.

A református hitvallás védelme a baptismus ellen. Folyt. 4

— No János öcsém, azt hiszem, ezeket így tudva, te nem szeretnél abban az országban II. János király lenni?

— Erre már én is azt mondom, Péter bátyám, Isten óvja ilyen nagy csapástól mi magyar hazánkat.

7. — No, látod, én is éppen ezért mondom el ezeket, hogy megoltalmazzam a mi magyar hazánkat és a mi református anyaszentegyházunkat a baptista hitvallás veszedelmei ellen. Éppen ezért nem elég, ha csak a régi baptista királyokat ismered. Ismerned kell az új királyokat, a te vezéridet is és ismerned kell a „szent gyülekezetek“ minden egyes tagját, mert csak akkor tudod meg, hogy kikkel czimborálsz.

Ezelőtt, mintegy 45 esztendővel, Németországról bevetődött ide egy szegény asztalos legény. Ugy hívják, hogy Meyer János. Ez az ur üres óráiban azzal foglalkozott, hogy a Németországban megismert, émelegős baptista tudományt, ékes német nyelven, kis adagokban ado-

multban is, bár most sem mondhatók rózsásnak, csak éppen tűrhetőnek. De hát nem is lehet nagyon csodálkoznunk. Éveken keresztül nem volt papja, tanítója. Papunk egy rövid ideig ugyan volt de már megint nincs, s ki tudja mikor lesz?

No de azért nem csüggedünk. Dolgozunk. És munkánkat egy kevés siker koronázza. Mert méltóztassék elhinni, hogy ez nálunk jelentékeny haladás számba megy, ha tekintetbe vesszük azt, hogy hiveink lelkébe már rég beszívargott a hitetlenség terméke; a közöny, az önzés, az anyagiasság.

Ez ellen a közöny és anyagiasság ellen kell harcolnunk — a hittel — azzal a hittel, melyet Jézus hagyott reánk örökségül. E közöny helyébe hitet, lelkesedést, buzgóságot, szeretetet kell a lelkekbe plántálni, s az anyagiasság gondolkozásmódját, a keresztyén érzést, az erény szeretetét kell meghonosítanunk hiveinknél.

Igyekszünk is ezt tenni. A folytonos és kintartó munkásság meg hozta első gyümölcsét még pedig akként, hogy mikor a test élveit akarták kielégíteni hiveim: a léleknek eledeléről sem feledkeztek meg. Ez az első gyümölcs a »Vasárnap«, melynek megrendelését mondom el röviden.

Történt ugyanis, hogy miután ugy az ekkleziásiai, mint a papi kepéből begyült gabona elcsépettetett: a szalmákat kellett eladni. Össze is gyülekeztek hiveink az árverésre. Hát hogyne, mikor ősi szokás szerint — és ez nem a jelen rendember hibája, mert ők így kapták — nagy áldomás szokott ilyenkor lenni. Jó lesz bizony elmenni és az áldomásban részt venni, gondolák magukban a mi atyánkfiai.

gatta be a jámbor magyar atyafiaknak. Akadtak, a kik hittek az új prófétának. A hivek száma egy ideig szaporodott. Mert hát a magyar ember olyan, hogy kap az ujdonságon, a mig megismeri. Mikor már a gyülekezet elég erős lett, Meyer ur egészen felhagyott a gyaluval és fűrészszel és lett belőle Istentől ihletett próféta. »Ezt az urat a szegény, magyar baptiság javarésze csak hirtől ismerte, de a dézsmát (a tizedet) neki pontosan beszolgáltatatta. Így aztán Meyer ur annyira ment, hogy a szegény, hiszékeny emberek filléreiből palotákra palotákat vett és a különböző bankokban igyekezett összeharácsolt ezreseit elhelyezni. Meyer ur lalosztályát 1885-ben a kiállításról vett butorokkal, drága szőnyegekkel díszítette fel. És magának földi paradicsomot alkotott és onnan dirigálta a futkosó atyafiak által egész Magyarországot.« Ám, azért egy szegény özvegy baptista asszonyt és három kis árváját télvíz idején dobatta ki palotájának egyik zugából, mert nem tudta a házbért megfizetni. Egy másik özvegy asszony helyett pedig nem tett ki 12, mond tizenkettő krajczárt, hogy ne veszítse el a szerencsétlen temetkezési egyleti tagsági díját. Hát a harmadik esetet emlitem-e? Azt, midőn meghalt a szenttársaság egyik tagja, egy kofa asszony, aki évenként 2—300 forintot gyűjtött a kasszába, és a temetési költséget, 18 forintot nem fizette ki Meyer ur a szegények kasszájából, hanem a szegény testvérek adták össze.

Elmentem én is, hogy a jegyzőkönyvet felvegyem. Megkezdődik az árverés. Elárvereztetett összesen valami 30 k. áru szalma, ehhez járulandó lett volna a vásárló fél részéről, mint áldomás, 6 liter pálinka. Már el is akarták hozni a pálinkát, mikor fölállottam én a helyemről s elkezdtem beszélni.

Elmondám többek között, hogy én nem akarom a fenálló szokásuk végleges elhagyására birni, mert ez lehetetlenség volna egyszerre. De elengedhetetlen kötelességemnek tartom felhívni a figyelmüket, hogy a valódi keresztyén ember először a lelkéről gondoskodik, még pedig úgy, hogy nemes olvasmányokkal szórakoztatja azt. Nekünk van is egy ilyen kedves vallásos lapunk a »Vasárnap« mely igen alkalmasnak bizonyult a nép lelkének szórakoztatására, egyszersmind erkölcsi életének gyarapítására. Milyen jó volna, ha azokból a pálinka árakból bár — egyelőre — erre az október—decz. negyedre megrendelhetnők, amelyet aztán mindenki elolvashatna s amelyből én esténként az iskolában tartandó estélyeken magyarázgatnék.

A hívek csakugyan belátták szavaim helyességét s a 6 liter pálinka árából rendelkezésemre bocsájtották 2 liternek az árát, hogy a »Vasárnapot« az egyházközség részére rendeljem meg.

Ime Nagytiszteletű Uram e kedves kötelességnek teszek eleget. Jól eső érzéssel tölt el és boldognak érzem magam, hogy látom azt, hogy hiveink is kezdik belátni végre, hogy »a test semmit sem használ, lélek az, mely megelevenít.« Damos, 1903. évi november hó 9-én. Mezey Mihály, áll. tanító és ev. ref. lévita.

— Ez, a te egyik vezéred, János öcsém.

»A másik Balog Lajos ur, aki magát legalább is pápának képzei Hajdu-Böszörményben. Balog ur is elfelejtette, hogy az ó-testamentomi levitáknak az Ur volt az örököségük és nem igyekeztek a szegény nép filléreiből házra-házat szerezni, mint ő és sógorai. És micsoda fényűzést visz véghez! Egészen ámulatba ejti az embert, ha lakosztályát és irodáját meglátja. Bizony nem tuzok, ha azt állítom, hogy Magyarország bármelyik református püspökének nincs ilyen irodája. Hej, pedig, ha Földesre vissza gondol, beh sokszor elmosolyoghat magában, hogy milyen érdemes volt neki kaszát, kapát ellökni s baptista prédikátornak igazán könnyű módon felcsapni.« Az öreg Balog mellé sorakoznak az öcse és a sógorai, akik mindannyian hitszónokok, s az új mesterségből, mint a herék úgy élnek.*)

— És lásd, édes öcsém, mi a mi papjainknak, akik tanultak, fáradnak és dolgoznak, alig tudunk olyan fizetést adni, hogy rangjukhoz méltóan, gond nélkül élhessenek. Sokan még ami rájuk esik, azt a kevés egyházi adót is megtagadják, és oda nem sajnálják hetenkint a 20 fillért és a koronát megadni. De, hát ilyen az ember, annak nem hisz akit ismer; míg akit soha sem látott, azt vakon követi.

*) Ezen adatok Stern Herman »Hogyan lettem én baptistává« című füzetéből vannak véve. V. F.

Feleségemhez

— Házasságunk husz éves évfordulóján —

Tudom én, hogy nincs náladnál jobb,
Oh mindig tudtam, hogy szeretsz,
Mindig kisugárzott szemedből,
Hogy lelked tiszta és nemes.
Tudom, hogy csak miérettünk van
Ajkadon olykor a mosoly,
Tudom, hogy az sincsen másokért,
Ha szemeidből könnyü foly.

Tudom én, hogy te nálad nélkül
Semmi lett volna életem —
Csillagul adott téged az Ég
A rám boruló éjjelen.
Az Isten után csak te voltál
Ki küzdeni erőt adott,
Te voltál erős, én tehetlen
A bánat ha reánk csapott.

Pedig én ígérgeték néked
— Mikor sorsod hozzám kötéd —
Rózsás utat, gondtalan éltet
S az üdvnek egész özönét.
És jött a sors ezernyi gonddal,
És mind csak reád szakadt —
De nem hallottam ajkaidról
Soha egyetlen egy panaszt.

Óh, én sokszor csak zugolódtam
És kárhoztattam az Eget,
Vagy tétlen bolyongtam naphosszat
Egy-egy széttört remény felett;

— Ismered-e már, hogy kicsodák a te prófétáid, s milyenek a te vezérid? Én ismerem s azért nem bizom bennük. Vigyázz, nehogy a magad kárán ismerd meg.

— Vagy azt hiszed, hogy ti a gyülekezet tagjai, jobbak vagytok? Világért sem. Aki ördög-gel czimborál, annak ördöggé kell lenni.

— A ti egész életetek, a ti szemforgató kegyességetek: csupa szemfényvesztés. Olyan, mint mikor a komédiás felöltözik czifra, csillogó ruhába, hogy azt hinnéd még a királynak sincs olyan. Pedig, ha nézed, alól egyszerű ruha fedí a testét. S ha még tovább vizsgálnád és a lelkébe néznél: meglátnád a bűnös embert. Nektek is csak a külsőtök szent. *Belül azonban rakva vagytok képmutatással és minden Isten törvénye ellen való bünnel.* (Máth. XXIII. 28.)

— Mert tudod-e azt, édes öcsém, hogy a baptisták néha-néha ugynevezett matató estélyt tartanak, amikor Pál apostol leveleire való hivatkozással »szeretet csókkal« köszöntik egymást. Ennek aztán az lett az eredménye, hogy pl. Pusztajlakon és Örvénden a baptista özvegy asszonyok és leányok háza felett megjelent a gólya? Ezek már a német »vizbemerítő« baptisták után indulva, az ó-testamentomi hetedik parancsra nem adnak semmit. Ezért tették szákramentummá: a *szeretet csókot, a lábmosást és az utolsó kenetet.* Ugy-e bár, hogy ezek a tanítások mig egyfelől a zsidó

Te hordtad mindnyájunk terhét,
Még vigaszra is volt szavad —
S ha lelkem felvidulni láttad,
Ki sem volt nálad boldogabb.

Engem megtört a sors viharja,
De folyvást nőtt a te erőd;
És mikor elrabolni akart
Megostromlád a temetőt.
Ott voltam már a sirgödörnél,
De behulni nem hagyál,
Oh, a te szivednek szerelme
Erősebb volt mint a halál.

Óh, ekkor, e sötét napokban
Ismertelek meg igazán!
Törpévé lesz melletted a hős
Ki győz a vérengző csatán.
Csak ekkor tudtam meg valóban,
Hogy mi vagy nékem feleség.
— Hogy néked mindent megköszönjek,
Arra ez élet nem elég.

G. Diószeghy Mór.

Isten igéje.

— Zákeus megtérése. —

Luk. 19. 1—10.

Látszólagos ellenmondások az evangéliumban is előfordulnak. Máténál azt mondja az Ur: »Bizony mondom néktek, hogy a gazdag nehezen megy be a mennyországba.« És ime a mai bibliai történetben látjuk azt, hogy a gazdag Zákeus üdvösséget és boldogságot talál Jézusban.

vallásra emlékeztetnek, másfelől keresztyén ellenesek is.

De ismerek még olyan baptistákat is, akiket rajta kaptak a lopáson; másokat a csaláson. Egyik a bátyjára emelt fejszét; a másik — ha kell a nevét is megmondom — az összegyűjtött persely pénzt, vezéreitől tanulva, saját céljaira használta. Mig egy másik, mint festő, megszökött a mérai egyház pénzével; és a harmadik saját édes apját bérelte fel a lopásra. Vagy emlitem-e az uzsorás baptistát, aki egy forint után hetenkint egy piczula kamatot szed? Vagy a józan életű baptistát, aki előtte sem bort, sem pálinkát nem innék, de hátad mögött a legfinomabb rumokkal és borokkal oltja el a szomját!

És még hány ilyen esetet tudnék felhozni! De nem ismertetem a te testvéreidet egyenkint, hanem a helyett általánosságban azt mondom el, hogy miféle emberekből is alakul a baptisták társasága. Háromféle emberek vannak ott: *Első* osztályba jönnek az uzsorások, a fősvények. Ezek sajnálják saját egyházuktól, papjuktól az utolsó fillért is, éppen ezért, könnyen szakítanak az egyházzal. Arra számítanak, hogy a »szent gyülekezet« élére jutva, ők fogják kezelni a kasszát és akkor könnyen kielégíthetik pénzsomjukat. Rendesen el is érik azt, mert élelmes, ügyes, értelmes emberek lévén, hamar kiemelkednek a többiek sorából. Annyival inkább, mert a

Az Istennél minden lehetséges. — Az, aki a szívet mint a sziklát széttöri, az az erőt is megfogja, — nála még a gazdag is mennybe juthat. — Fényes példa erre Zákeus esete. Mily érdekes ellentét ez ama másik gazdag ifjuval szemben, a ki szintén üdvösséget keresett Jézusnál, — de nem talált. Szomorkodva, nagy busulással ment el ez Jézustól, mert sok vagyona volt s ezt nagyon szerette. Az ur pedig azt követelte tőle, hogy válják meg attól, ha üdvözülni akar.

De Zákeus önként felajánlotta vagyonát az Urnak szívbéli nagy örömében. Miért örvendett Zákeus oly nagyon? Azért, mert az Ur meglátogatta őt saját házában. »Uram, ime minden jószágomnak felét a szegényeknek adom; és ha valakitől valamit patvarkodással elvettem, négy annyit adok helyette.« És az Idvezítő bucsut vesz tőle azzal a szép tanubizonyossággal: »Ma lett idvessége ennek a háznak.« Jézus az ő házigazdájának mennyei ajándékul azt a boldog tapasztalatot adta, hogy az embernek fia azért jött e világra, hogy kerresse és boldogítsa azt, a mi elveszett.

Gondoljunk most magunkra egy kissé! Miért oly ritka a mi népes városunkban az olyan ház, amelyre örvendve mondhatók: Ma jett idvessége e háznak? Miért nem vallhatjuk meg a mi hajlékainkról is azt, hogy ott igazi öröm és állandó boldogság honol? Keressük azt a békeséget, amely nem e világból való a mi házainkban is, de hiába. Bármily dusan meg lehet rakva az a ház kincscsel, vagyonnal, — hiányzik mégis a boldogság belőle. Vig zene, öröm zaj hangzik a fényesen diszitett falakon belül, de bent a bé-

Második osztályba: a félkegyelmű, három fertályos eszűek esnek, akik természetüknél fogva nagyon hajlandók a vallásos szélsőségekre. Ilyen minden egyházban található egy pár. Mihelyt az új próféta hírét hallják, ezek mindjárt ott vannak és vakon követik.

A *harmadik* osztályba a czégeres bűnösök jönnek, kik megcsemereltek a büntől; vagy éppen a börtönök fenekén ébredt fel lelkükben a megtérés gondolata, s mihelyt szabad lábra kaptak, rögtön beállottak prófétának. Ilyenek: a részegesek, a paráznák, a gyilkosok, a tolvajok, szóval, akik testi, lelki kincseiket eltékoztatták és most megtérve, rosznak találják a világot, bűnösnek a becsületet embert; és az Antikrisztus birodalmának tartják az anyaszentegyházat.

— No, édes öcsém, ilyenek a te vezérid, és ilyenek a te testvérid. Vigyázz azért, mert még rajtad is betelik a közmondás: »Madarat tolláról, embert barátjáról könnyen meglehet ismerni.«

A társaság tagjai mintegy megkönnyebbülve oszlottak szét a kurátor meggyőző beszéde után. Többen meg azt kérdezték:

— Aztán, ugy-e Péter bátyám, folytatja mához egy hét?

— Igen fiam, igen, csak vigyázzatok, hogy a hitben meg ne tántorodjatok.

(Folytatás és vége köv.)

kétlenség átka s a kedvtelenség nyomasztó hatása látszik meg. Nem érezzük magunkat jól az ilyen házban s örvendünk, ha minél hamarabb szabadulunk diszes falai közül. Mi az oka annak? Az, hogy hiányzik benne Jézus. Boldog az a ház, a melyben ő lakik áldást hozó lelkével.

Lássuk csak a történet kezdetét. Zákeus a gazdag ember, a publikánusok — vámszedők — feje ott hagyja hivatalát mindenét s elmegy, hogy lássa ő is Jézust a prófétát. Utat tör magának a néptömegben keresztül s mivel testileg kicsiny vala, egy fügefára hágott, hogy annál jobban láthassa a Megváltót. Ime egy üdvösség után sovárgó lélek, aki az üzleti élet forgatagában is megtartotta magasabb lelki vágyait. Ime egy ember, akit nem elégit ki a kincs fénye, a gazdagság hatalma s a bőség birtoka. Halljuk a fügefafa alatt Jézus barátságos üdvözlését: »Zákeus! hamar szállj alá, mert ma nékem a te házában kell maradnom.« Nem halljátok ebben a felszólításban Isten szavát: aki engem teljes szívvél keres, engedem, hogy megtaláljon.

Látjuk, mily gyorsan száll le Zákeus, csak-hogy az Urat szerény hajlékában minél nagyobb örömmel fogadhassa. Ha nem is léphettünk be az ő hajlékába, de halljuk, miről foly az asztalnál a beszélgetés. Halljuk az intés és tanítás aranyszavait. Miként Nikodémusnál vagy Lázár házában Bethaniában felcsillogott a kegyelem fénye, — omlott a bűnbánat könnye, felhajnalodott az újvilágosság Jézus beszédére, — úgy Zákeusnál is gyönyörűséges benső dolgok történtek Jézus látogatása alkalmából.

Jerikó falai hajdan Jozsua idejében a szent trombiták hangjára dőltek össze. Izrael népe győzelem ittasan vonult be a meghódított városba. Jézus győzedelmes hangja döntötte le Zákeus szívében az önzés kőfalait, a világ szeretetének bástyáit, amelyek eddig e gazdag ember szívét megkeményítették s körül árkolták, hogy a jótett ne férhessen hozzá. Új lélek költözött belé. Átalakult az egész ember, amikor így szólt: Uram, ime minden jószágomnak felét a szegényeknek adom.

Zákeusról eszünkbe jut a mi lelki állapotunk s kérdezzük, vajjon tettünk mi is lépéseket a lelki javulás terén? Átvizsgáltuk valaha egész életünket? Ha lelkiismeretünk, melyet Isten ígéje kiélesített, figyelmeztetett az igazságtalanul szerzett forintokra, tisztátalan nyereségre, amely talán felebarátunk tapasztalatlanságából jutott nekünk — ha figyelmeztetett a talált pénzre, melyet eltitkoltunk, kölcsönre, melyet vissza nem adtunk, a ránk bizottakra, melyeket nem kezeltünk elég hiven, — vajjon komolyan vettük a helyreállítást? Oda kiáltottunk az igazságtalanul szerzett pénz felé: Meny ki a szekrényemből, ki vele, — nem tartozol ide, — távozz a házamból; nem hozol áldást reá! Oda adtuk aztán a szegényeknek, a nyomorékoknak, vagy pedig a jogos tulajdonosnak? Vagy talán csak ez a mentegetőzés merült

fel: Még gondolkozom rajta, majd alszom egy-rajta s aztán végzem el. Végül abban marad mint den. Nos, aki így cselekszik, annak bátran mondjuk: végy példát Zákeustól s szégyeld magad!

Igaz az is, hogy a bűnbánat nem külső jó cselekedetből áll. Adhatsz annyi pénzt a szegényeknek, mint Zákeus — üdvösséget még nem találsz, — mert az igazi bűnbánat a kedély, az érzékek teljes megváltoztatása s a szív ujjaszületése lehet csak. De azért mégis csak az ő gyümölcseről ismerik meg a fát s jótetteiről az embert.

E mellett üres lesz az erszény, — veti közbe valaki. — Ha Zákeus zsebe megkönnyebbült a nagy hálaáldozattal, bizonyára könnyebb lett az ő szíve is azzal, hogy megszabadult a kincsszerzés kínjaitól. Igaz, hogy kevésbé vagyont hagyott hátra gyermekeinek, de annál nagyobb mennyei örökséget biztosított számukra, — a jó Isten áldását.

Király Béla.

Hazai krónika.

— 1903. nov. 19. —

Országgyűlés. A magyar képviselőházban a rend még nem állott helyre. Bizonytalan, hogy helyre áll-e, vagy nem. Az ellenzék tovább harcol a magyar vezényleti nyelvért, s e miatt megakasztja a békés munkálkodást. A kormány, mint jeleztük, a magyar vezényleti nyelvet ez idő szerint nem tartja kivihetőnek. Munkához akar fogni, hogy a többi engedelményt legalább életbe léptesse. De, nem tud csinálni semmit, mert nincs költségvetés. Jelenleg az idejű ujonczlétszám megszavazása felett vitatkoznak. Csak nehezen térhetek át erre a tárgyra. — *Tisza* miniszterelnök nov. 12-én azt indítványozta,

KOSSUTH FERENCZ

hogy szakítsák meg az ő programbeszéde feletti vitát és térjenek át az ujonczlétszám megadása rántii javaslatra. Ez nem tetszett az ellenzéknek. Zárt ülést kértek. Itt is megbeszélték, hogy helyes-e a miniszterelnöknek indítványa vagy nem? — De, ez a beszélgetés véletlenül délután 2 órától éjfél utáni 1 óráig tartott. Nyílt ülésben megkezdődött a vita és az ellenzék dicsőségesen ki is huzta hajnali 3 óráig. Ekkor szavaztak. A többség elfogadta *Tisza* indítványát, hogy holnap, illetve már ma, mint 13-án megkezdje az ujonczjavaslat tárgyalását. — *Nov. 13-án* meg is kezdődött a tárgyalás rendes időben. De a honatyák még aludtak, s akik elmentek, azok is szundikáltak. A javaslatot a kormány részéről, az előadón kívül, *Nyiri Sándor* honvédelmi miniszter ajánlotta elfogadásra. Talpra esett, hazafias beszédéért pártja megéljenezte. Utána *Hellebront Géza* és *Okolicsányi László* Ugronpártiak beszéltek a javaslat ellen. — *Nov. 14-én* csak fél egy óráig tárgyalták a javaslatot. *Kaas Ivor*, a lutheranus néppárti honatya és *Gál Sándor* beszéltek

ellene. Azután Nosz Gyula foglalta le az ülést a tátrai birtokvételek tárgyában tartott interpellációjával. Polónyi még indítványt tett, hogy térjenek át az indemnitati tárgyalására. De, nem fogadták el. — *Nov. 16-án* Nessi Pál d. u. 2 óráig kibeszélte az ülést. Beszéde a körül forgott, hogy nem fogadja el az ujonczjavaslatot. Molnár Ákos azt kérdezi a miniszterelnöktől, hogy mit csinál a kormány az olasz borvám szerződéssel, mely decz. 31-én lejár. Tisza előzetesen azt feleli, hogy a Háztól felhatalmazást kér a szerződés ideiglenes meghosszabbítására. — *Nov. 17-én*, Eitner Zsigmond üres padok előtt támadja a kormányt. Nem fogadja el a javaslatot. Babó Emil szintén a javaslatot tartja a háborúság okának. Az ülés végén Podmaniczky Frigyes br. azt indítványozza, hogy az üléseket hosszabbítsák meg egy órával. El is fogadták az indítványt. Ezután d. e. 10 órától d. u. 3 óráig tartatnak az ülések.

Br. Bánffy Dezső zászlót bontott. Már rég hire jár, hogy br. Bánffy Dezső, volt miniszterelnök pártot alakít és a közelgő választások alkalmával pártjával együtt sorompóba lép. A nemes báró ki is adta a jelszót. Olyan pártot akar szervezni, mely a 67-es alapon állva, kormányképes legyen és az összes nemzeti kívánalmakat felölelje. Kolozsvárt kibocsátott kiáltványában követeli a tiszta magyar hadsereget, magyar vezényszóval; követeli az önálló vámterületet, általában követeli Magyarország teljes önállóságát minden vonalon. A hazafias program élénk visszhangot keltett az egész országban. Azt mondják róla, hogy ez az egyedüli magyar program.

Százhuszezer tartalékos behívása. Egyes ujságok azt írják, hogy ha az ellenzék nem engedí törvényerőre emelkedni az ujonczjavaslatot még a rendes létszámmal sem; és a király ezen évről nem kap egy szál katonát sem: akkor 120 ezer tartalékos batonát fognak behívni. És pedig első sorban a most három évet kiszolgált tartalékosokat tartanák benn még egy esztendőre. Ezeknek száma: 44 ezer ember. A többit az előbbi korosztályokból hívnák be. Ebből is látszik, hogy mennyire kikökönt az ország kereke a rendes kerékvágásból.

Egyházi élet.

A debreczeni prot. egyetem kérdése ismét napi rendre került. Ugyanis a debreczeni főiskola igazgatótanácsa egy olyan bizottság kiküldését hozta javaslatba, melynek feladata lesz: az egyetem felállításához szükséges erőforrások összegyűjtése és a további munkálatok megtétele. Ezen bizottság jelentését az egyházkerületi közgyűlés elé fogja beterjeszteni. Csak siessen a bizottság munkálatával és siessen az öt egyházkerület a protestáns egyetem felállításával, mert hanem megelőz a kath. egyház a gyulafehérvári kath. egyetem felállításával.

Az erdélyi róm. kath. status igazgatótanácsának évi jelentéséből azt olvassuk, hogy *Maj-*

láh püspök egy év alatt a sajátjából 55 ezer 95 koronát adományozott szegény egyházak és iskolák felsegítésére. Nagyon szép cselekedet. De önkéntelenül is eszünkbe juttatja, hogy milyen jogegyenlőség van Magyarországon a különböző felekezetek között. A protestáns felekezetek öt püspökének is alig van annyi évi jövedelme, mennyit a legszegényebb róm. kath. püspök egy évben jótékony célra ad. Most a kormány felvette programjába az 1848. XX. t. cz. végrehajtását. Vajon nem buktatják-e meg a Tisza kormányt programmostól, csak hogy a protestánsok ismét elesse nek jogos követeléseiktől? Ideje volna már, hogy a jogegyenlőség valóságban is meg legyen a vallás felekezetek között.

Tanítói gyűlések. A tan- és nevelésügy buzgó munkásai e hó folyamán több felé gyűltek. Elsőnek említjük sorrendben a »*Maros-tordamegyei Általános Tanító Egylet*« nov. 4-én Marosvásárhelyen tartott közgyűlést. Ekkor ünnepelte ezen egyesület 25-éves fennállásának emlékét. Megnyitótul az ev. ref. polgári leányiskola növendékei énekelték el igen szépen a Hymnust *Nagy László* ref. kántor vezetése alatt. Azután *Lénárd József* magyarói ref. pap, ny. esperes, mint tiszteletbeli elnök tartott igen szép imát és megnyitó beszédet. *Máthé József* elnök az egyesület 25 éves multját adta elő. Előadásában sajnosan panasolja, hogy a magyarság folytonosan apad s ezzel szemben az oláhság mind nagyobb és nagyobb tért foglal. Elijesztő ez a kép, amit a statisztikai adatok alapján az utóbbi 6, illetőleg 10 év alatti oláhsodásról bemutat. E példák közül csak egyet említünk fel, azt t. i, hogy Marosvásárhely tőszomszédságában levő Marosszentgyörgy magyar népe 6 év leforgása alatt több, mint felerészben eloláhsodott. Az oláhságnak ily óriási mérvben való terjedése hasonlatos, a nyárádszeredai járás kivételével, a többi négy szolgabírói járásban. Szomorú dolog! Majd Deák Lajos tanfelügyelőt üdvözölték 20 éves szolgálata alkalmából. Pénztári jelentés és több kisebb ügy tárgyalása után a gyűlés véget ért. Este sikerült hangverseny volt.

A kolozsmegyei tanító testület nov. 13. és 14-én gyűlésezett Kolozsváron. A gyűlést *Pallós Albert* elnök nyitotta meg. Megnyitójában kegyelettel emlékszik meg a testület elhalt tagjairól: *Paál Ferencz* és *Biró Gyula* képezdei tanárokról és *Gombos Antal* tanítóról. Paál Ferenczről külön emlékbeszédet is tartott *Fekete Antal*. Tudomásul vették a titkári és pénztári jelentéseket. Majd meghallgatták az egyes iskolákban a minta tanításokat. Végül pedig a tisztújítást ejtették meg.

Az Udvarhelymegyei Tanítóegylet udvarhely járási fiókköre nov. 12-én Mátisfalván tartotta meg gyűlését *Lázár József* elnöklete alatt. A gyűlés istentisztelettel kezdődött itt is, melyet *Mester János* helybeli lelkész tartott. Az elnöki bejelentések után *Vida Mózes* adta elő nézetét: »A tanító és a székelykérdés« című tételre benyújtott javaslatról. *Keresztes János*, *Nagy Lajos* »Imádság« cz. költeményét szavalta el nagy hatással. *Veres Ferencz* »A magyar néptanító és a

magyar állameszme« cz. tételről szép és hazafias szellemű felolvasást tartott, kifejtve, hogy az iskolai nevelésnek legfőbb iránya a hazaszeretben, a hazai termékek és készítmények feltétlen megbecsülésében nyilvánuljon elsősorban. Péter Ger-gely pedig felolvasta a Dr. Kovács Géza székelyudvarhelyi fogorvos kiválóan tanulságos értekezését a »pellagáról«, melynek alapján szomoruan kelle tudatára jutnunk, hogy ezen betegség a job-bára puliszkával élő székely népünk közé is be-ütött, mint azt a marosvásárhelyi kórháztól be-szerzett adatokkal is bebizonyította. A jelentések tudomásul vétele után, több gyakorlati kérdés megvitatásával a gyűlés véget ért.

A hosszufalusi körlelkészség területén, a buzgó körlelkész, Zsigmond Károly mellett, igen buzgó egyháztársadalmi munkát fejt ki Kiss Jó-zsef tömösi pályafelvigyázó atyánkfia. E két buzgó férfiú kezdeményezésére épült a Tömös völgyé-ben állami iskola, hogy ottani hiveink gyermekeit megóvja az eloláhosodástól. Most az iskola mellé állami segítséggel, ugyancsak az ők kezdeménye-zésére, egy benlakási intézet létesült, melyben az oláhországi s különösen az azugai, busteni, sinaiai gyárakban dolgozó magyar szülők gyermekei he-lyezettnek el és nyernek oktatást az állami isko-lában. Az a cél, hogy ezek a gyermekek ne bo-csátassanak vissza többé Oláhországba, hanem a székelytársaságok közreműködésével, a nagyobb városokban és gyárakban, mint iparostanonczok helyeztessenek el. Ez az igazi megoldása a szé-kelykérdésnek egy irányban. Vajha, a székely honmentő bizottság más irányban is ilyen mun-kásságot fejtene ki. Kiss József atyánkfia a Pro-testáns Árvaházi Naptárt is meghozatta elárusítás végett 50 pldban. A Vasárnap ottani olvasói nála megszerezhetik.

Kegyesség utja.

— A német császár apai tanácsa fiaihoz. —

A berlini új palotában a napokban tartott ebéden Vilmos császár a konfirmált Vilmos Ágost és Oszkár hercegekhez a következő beszédet intézte :

Kedves fiaim ! A mai napot tekintsétek egy-előre avval a nappal egyenlőnek, amelyen a tiszt vagy katona felesküszik a zászlóra. Ti ma elér-tétek nagykorúságotokat a hitben. A katonai tu-dományokba avatott kéz vezetett benneteket. Azoknak alkalmazása rajtatok mulik. Szándéko-san katonai értelemben beszélek, mert felteszem, hogy ismeritek a szép hasonlatot, mely a keresz-tyént harczossal hasonlítja össze. Ti bizonyára tettel fogjátok megpecsételni azt, amit ma fogad-tok. Helyesen emelte ki vallási oktatótok beszé-dében, hogy személyiségek lesztetek. Saját tapasztalatomból biztosíthatlak, hogy az ember sark és fordulópontja, nevezetesen a munkában gazdag élete egyedül és kizárólag Urunkhoz és Megvál-tónkhoz való viszonyában fekszik. Nem férhet kétség ahhoz, hogy az Ur ma is mint teljes sze-

mélyiség él, melyet ignorálni nem lehet. Igaz, szí-vesen hiszem, hogy sokan azon a nézetben van-nak, hogy a mai modern életben nem lehet oly behatóan a Megváltóval foglalkozni, mint hajdan. De az egyedüli segítő és megmentő mégis a Meg-váltó marad. Tehát egész szivemből azt tanács-lom, alkossatok és munkálkodjatok szakadatlanul, ez a keresztyén élet magva, ki maga alkot és nem uszik az árral és a többieket is hagyja dolgozni. Igyekeztek mindenki saját hatáskörében megtenni a tőle tehetőt. Ez azon pont, melyre én igazi ke-resztyénnél a mindennapi életben legnagyobb súlyt fektetek. Mert bizony elmondhatjuk a megváltó-ról, hogy ő a legszemélyesebb személyiség volt, ki valaha a földön az emberek között élt. Sok nagy ember tanítását olvastatok és hallottatok, felemeltek és lelkesítettek benneteket. De azok csak emberi szavak, melyek közel sem jönnek Urunk bármely szavához is. Semmiféle emberi szó sem tudta megtenni azt, hogy minden fajok és népek tagjait egyazon célért lelkesítse, azon törekvésre bírja, hogy hozzája legyenek hasonlók, sőt hogy érte életüket adják. Ezt a csodát csak azzal lehet megmagyarázni, hogy szavai az örök élet igéi. Igyekeztek tehát, hogy személyiségek legyetek és Megváltónk példájára embertársaitok öröme vagy legalább is hasznára és üdvössé-gére legyetek. Ekkor megtettétek kötelességteket, melyet teljesítenetek kell. Emeljük poharunkat a mai napon arra, hogy Istenünk és Megváltónk segítsége el ne hagyjon benneteket.

Mai képünkhöz.

A függetlenségi Kossuth-párt vezérét *Kossuth* Ferenczet mutatjuk be olvasóinknak. A Kossuth név Magyarországon egy eszmét képvisel : függet-lenségünk, szabadságunk eszméjét. Ezért az esz-méért küzd a nagy apának a nagy fiai is, Kos-suth Ferencz, pártjával együtt. Küzdelme azon-ban az öntudatos, előrelátó politikus küzdelme, aki pillanatnyi dicsőség által nem engedi magát elcsábítatni. 1894. őszén jött haza a száműzetés-ből és vette kezébe pártja vezetését. Azóta a párt megizmosodott és komoly fellépése által sok ered-ményt ért el. Kossuth most sem helyesli a czél-nélküli obstrukciót, de pártjának egy néhány fiatal tagjával nem bir, s így kénytelen az árral uszni. Mint európai műveltségű ember, igen nagy tekintélynek örvend külföldön is. Sőt külföldön ismerték meg előbb akkor, midőn a nilusi aczél-hidak pályázatán, az összes európai mérnökök elől ő nyerte el az első díjat. Az olasz kormány négy ízben is kitüntette a bányászat terén kifej-tett munkásságáért. Itthon, mint képviselő a köz-gazdaság terén fejt ki kiváló munkásságot, mert az az elve, hogy Magyarországot előbb gazdasá-gilag kell megerősíteni, s akkor könnyebben ki-vivjuk az önállóságát más téren is. Kossuth Fe-rencz nov. 16-án töltötte be a 62. évet. Ez alka-lomból a függetlenségi-párt, melynek elnöke, és barátai számosan üdvözölték.

Vegyes hírek.

Az erdélyi alma a külföldön. A Szolnok-Dobokamegyei Gazdasági Egyesület tervszerű mozgalmat indított az erdélyrészi alma-kivitel föl- lendítésére. Ennek köszönhető, hogy míg évekké- előbb mindössze tizenhét vagon almát vittek külföldre, ez idén csak a szamosvölgyi vasuton 260 teljes kocsirakomány alma került Németor- szágba. Bizony, ha felkarolnók a gyümölcssterme- lést, igen sok jó pénzt kapnánk külföldről belőle.

Egy lakatos-legény találmánya. Nagy tár- saság jelenlétében mutattak be Székesfejérvárott egy olyan készüléket, amely önműködőleg végzi a vasuti kocsik összekapcsolását, akár menetköz- ben is. Szemere Miklós orsz. képviselő áldozat- készsége tette lehetővé, hogy egy egyszerű laka- tos-segéd, Fodor Antal, zseniális találmánnyal lepje meg a kiküldött szakértőket. Találmányával kö- rülbelül egy óra hosszáig kísérleteztek és pedig teljes sikerrel. Ha a készülék különböző talajvi- szonyokon is beválk, ami valószínű, ugy kevés javítással a vasuti kocsik összekapcsolásának kér- dése, amely a szakköröket oly hosszú ideig fog- lalkoztatta, teljesen megoldottnak tekinthető.

Érdekes kegydíj. A király a krassószörény- megyei Tuffier községben lakó özv. Boarna György- nének, — kinek férje megtalálta az 1849-ben Kos- suth által Orsovánál elásott magyar koronát, — évi kétszázötven korona kegydíjat utalványozott.

Mennyit fogyasztottak az éjjeli ülésen? A nov. 12-iki, csütörtöki éjjeli ülésen a tisztelt honatyák elfogyasztottak: 200 gulyáslevest, 180 korhelylevest, 250 bouillont, 220 borjutüdöt, 200 füstölt gerinczet, 250 töltött káposztát, 200 marha- hust, 30 szüzsültet, 200 pár tormás virslit, 60 tányér kocsonyát, 250 sonkát, 500 szendvicset, 250 almás rétes pogácsát. Mindezekhez a követ- kező italok járultak: 800 kis palaczk képviselő- házi fehérbor, 180 kis palaczk képviselőházi vörös bor, 1200 pohár sör, 31 palaczk francia, 37 pa- laczk magyar pezsgő, 16 palaczk cognac és egyéb likörök. Így aztán vigan folyhatott az obstrukció!

Kossuth Lajos Tivadar, az olasz államvas- utak elnök-igazgatója, november 11-én Budapestre érkezett, bátyja, Kossuth Ferencz látogatására s egy hetet töltött itt. Este megjelent a függetlenségi pártkörben s a pártkör sok tagja viszonzta az- tán a látogatást Kossuth Lajos Tivadarnál, bátyja lakásán.

Az angol parlament 768 millió koronát vett fel hadi kikötők építésére és kibővítésére. Anglia enélkül is a világ első tengeri hatalmassága.

Franciaországban 15 ezer olyan ember van, kiknek készpénzvagyona 3—4 milliót meg- haladja. Ellenben a német birodalomban a milli- omosok száma a fenntebbi számnak alig egyhar- mad részére rug. Még kedvezőtlenebb az arány Angliában, hol azonban a százezresek vannak nagy számban.

Egy magyar trónkövetelő család sarja a Hortobágyon. Croy József herceg, ki egyenesen

Árpád leszármazottjának vallja magát és akinek családja ezen a czimen a napoleoni időkben igényt formált a magyar trónra: a Hortobágyon időzik. A herceg egy barátja, gróf Sizzó Kristóf társa- ságában vadászatra jött a Hortobágyra. Croy her- czegnek és barátjának a város adott szállást a rendelkezésére fenntartott helyiségében a horto- bágyi vendéglőben.

Az első ujság. Érdekes tudni, hogy a leg- első hirlapi szolgálatokra berendezett lap a XVI. századból való, mely Olaszországban jelent meg. A velencei köztársaság ugyanis háborút viselvén II. Szolimán török szultánnal 1536-ban, a hírekre vágyó közönség kívánságának kielégítéséül hirla- pot indítottak. Majd a világtörténeti események, a reformáció terjedése, az ipar, a kereskedelem fejlődése, mind-mind előmozdították a hirlap szük- ségképeni terjedését. Az első nyomtatott ujság 1612-ben jelent meg Németországban, melynek még a megjelenése nem volt határozott időhöz- kötve. Ezután már a többi országokban is nagy- számmal keletkeznek a hirlapok. Hazánkban a kuruczok voltak az első hirlapírók, kik a kard mellett tollat is forgattak s 1705-ben meginditot- ták a »Magyar Mercur« című ujságot, mely a kurucz háboru eseményeiről adott hiteles és részrehajlatlan tudósításokat. Különben a magyar hirlapirodalom, a sajtószabadság életbelépése után, tehát 67 óta fejlődhetett a mai színvonalára.

Mozognak az oláhok. Az oláhok egyik- másik erdélyi megyében megelégték már azt az állapotot, hogy nyugodt, csendes polgárai legye- nek az országnak, és gyalázzák, becsmérlik a magyar nemzetet, sőt le is gyilkolják a középük keveredő magyarokat. Közelebbről Alsó-Fehér vár- megyében Nagylakon Bartha Márton gazdag mol- nárt agyonverték, a fiának kettéhasították az orr- csontját és életveszélyesen megsebesítették. Ugyan- akkor belőttek Csiky Albert földbirtokos ablakán, de nem sebesítették meg senkit. Dr. Boér Kálmán topánfalvi helyettes főszolgabíró lakásába gyer- mekfej nagyságu köveket dobáltak; megtámadták a szohodai körjegyzőt, mert azt hitték, hogy ma- gyar. Egyre másra verik be a magyarok ablakait és sértegetik őket, ahol csak lehet. Tiszáról azt hirdették, hogy erős kezű ember lesz, mint mi- niszterelnök. Vajjon elég erős lesz-e arra, hogy az oláhokat megfékezze?

A »Vasárnap« székelyudvarhelyi előfizetői e helyen értesítjük, hogy a jövő évi Protestáns Árvaházi Naptár a lelkeszi hivatalban 60 fillérért kapható. Iparosok előnyösen használhatják, mert a vásárok betürendben és hónapok, napok szerint és pontosan fel vannak sorolva.

A „Vasárnap“ szeretet munkája.

Lőrinczi József, volt farczádi lelkész sir- emlékére Nemes Ferencz alsó-ilosvai lelkésztár- sunk négy koronát küldött szerkesztőségünkhöz. Ezen összeget tiszt. Vajda Ferencz urtól köszö- nettel átvettem. Farczád, 1903. nov. 18. Özv. Lő- rinczi Józsefné.